

باسمه تعالی

شرح دعای روز هفتم ماه رمضان از آیت الله مجتهدی

متن و ترجمه دعای روز هفتم ماه مبارک رمضان:

اللَّهُمَّ أَعِنِّي فِيهِ عَلَى صِيَامِهِ وَ قِيَامِهِ وَ جَنَّبَنِي فِيهِ مِنْ هَفَوَاتِهِ وَ آثَامِهِ وَ ارْزُقْنِي فِيهِ ذِكْرَكَ بِدَوَامِهِ بِتَوْفِيقِكَ يَا هَادِيَ الْمَضِلِّينَ^۱.

خدایا مرا در این ماه بر روزه و شب زنده داریش یاری ده، و از لغزش ها و گناهان دورم بدار، و ذکر ت را همواره روزی ام کن، به توفیقت ای راهنمای گمراهان.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي فِيهِ عَلَى صِيَامِهِ وَ قِيَامِهِ

خدایا در ماه رمضان برای روزه و شب زنده داری کمک کن؛ اگر خدا کمکت کند؛ گرسنگی را نمی فهمی؛ خستگی عبادت را نمی فهمی؛ دعای ابو حمزه و دعای افتتاح... می خوانی و اصلاً متوجه خستگی نمی شوی، چون خدا کمکت می کند.

دعای ابو حمزه را در قنوت می خوانند

سال ها قبل در قم واعظی بود به نام میرزا محمد تقی اشراقی؛ ایشان به قدری در فن خطابه قوی بودند که تا زنده بود، مرحوم آقای فلسفی به قم دعوت نمی شد، آدم ملائی بود و صدای رسایی هم داشت؛ طوری که بدون بلندگو در صحن حرم همه صدای او را می شنیدند. مرقد ایشان هم در حرم حضرت معصومه (سلام الله علیها) پایین پای مرحوم مؤسس حوزه، آیت الله حائری یزدی (رحمه الله) است.

مرحوم اشراقی از قول پدر (مرحوم ارباب) این طور نقل می کردند: سحر ماه رمضان به حرم امیرالمؤمنین (علیه السلام) مشرف شدم و مشاهده کردم؛ عده ای در قنوت نماز وتر دعای ابو حمزه ثمالی را از حفظ می خوانند و اشک می ریزند؛ وقتی تعداد ایشان را شمردم دیدم هفتاد نفر هستند!

ایشان چه مردمی بوده اند؛ اما ما چگونه دعا و نماز می خوانیم؛ چرا با بی حالی و کسالت نماز می خوانیم؟!

^۱ إقبال الأعمال، ص: ۱۳۲؛ متن دعا با آنچه در مفاتیح الجنان آمده، اندکی متفاوت است:

اللهم أعني فيه [في هذا اليوم] على صيامه و قيامه واجنبني [و جنبني] فيه من هفواته و آثامه و ارزقني فيه ذكرك و شكرك بدوامه بتوفيقك يا ولي المؤمنين [بدوام هدايتك و توفيقك يا هادي المؤمنين برحمتك يا أرحم الراحمين]

وَجَنِّبْنِي فِيهِ مِنْ هَفَوَاتِهِ وَآثَامِهِ

خدایا در ماه رمضان از لغزش گناه حفظم کن و دورم کن؛ توفیق بده در ماه رمضان گناه نکنم؛ اعضا و جوارح هم روزه داشته باشد. در حدیث وارد شده است:

«إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَبَصَرُكَ وَشَعْرُكَ وَجِلْدُكَ...»^۲ باید گوش و چشم و... اعضا و جوارح روزه دار باشند.

ذکر زبانی توأم با غفلت، مصیبت و بدبختی است؛ و آرزوئی فيه ذکرک بدوآم

خدایا در این ماه رمضان روزی کن همیشه به یاد تو باشم، ذکر شامل ذکر زبانی هم می شود؛ البته اگر دل به یاد خدا باشد زبان هم ذکر می گوید؛ اما اگر زبان ذکر خدا بگوید و دل غافل از او باشد، این چنین ذکر مصیبت و بدبختی است.

همه موجودات ذکر خدا را می کنند

در روایت وارد شده است که اگر حیوانات هم یاد خدا نکنند و ذکر نگویند به دام صیادان خواهند افتاد؛ هیچ پرنده ای به دام صیاد نمی افتد، مگر زمانی که از یاد خدا غافل شود؛^۳ حیوانات هم ذکر دارند «وَأِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبُحُ بِحَمْدِهِ وَ لَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ»^۴ حیوانات هم ذکر دارند.

شعر:

گر تو را از غیب چشمی باز شد
با تو ذرات جهان هم راز شد

نطق خاک و نطق آب و نطق گل
هست محسوس حواس اهل دل^۵

حتی درودیار هم ذکر دارند؛ درخت و کوه و بیابان هم ذکر دارند منتها ذکر خودشان، ما هم ذکر خودمان. حتی در روایت آمده است که هنگام سحر که خروس بانگ می زند و تو را برای نماز بیدار می کند؛ لذا به خروس دشنام ندهید.^۶

^۲ کافی، ج ۴، ص ۸۷.

عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَبَصَرُكَ وَشَعْرُكَ وَجِلْدُكَ وَ عَدَدَ أَشْيَاءَ غَيْرَ هَذَا وَ قَالَ لَا يَكُونُ يَوْمٌ صَوْمِكَ كَيَوْمِ فِطْرِكَ.

^۳ گزیده کافی، ج ۳، ص ۱۳.

شنیدم ابو عبد الله صادق (علیه السلام) می گفت: هیچ پرنده ای به دام صیاد نمی افتد، جز با غفلت کردن از یاد خدا و ترک سبحان الله.

^۴ سوره اسراء، آیه ۴۴.

ترجمه: و هیچ چیز نیست مگر اینکه در حال ستایش، تسبیح او می گوید، ولی شما تسبیح آنها را در نمی یابید.

^۵ مثنوی معنوی؛ مولانا جلال الدین محمد بلخی.

^۶ من لایحضره از فقیه، ج ۴، ص ۵.

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ الْقَفِيهِ عَنْ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ [عَلَيْهِ السَّلَام] قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) وَ نَهَى عَنْ سَبِّ الدَّيْكَ وَ قَالَ إِنَّهُ يُوقُظُ لِلصَّلَاةِ.

شعر:

کم ز خروسی مباحش مشتش پری بیش نیست
از سر شب تا به سحر ذکر خدا می کند^۷

از خدا درخواست توفیق کنیم؛ بِتَوْفِیْکَ یَا هَادِیَ الْمُضِلِّینَ

خدایا در ماه رمضان این توفیق را بده که همیشه به یاد تو باشم و ای راهنمای گمراهان.

انجام این اعمال توفیق می‌خواهد؛ لذا از خداوند درخواست توفیق می‌کنیم

شعر:

توفیق، رفیقی ست که به هر کس ندهندش
هرگز پر طاووس به کرکس ندهندش^۸

سحرهای ماه رمضان را از دست ندهید و دعاهای سحر را بخوانید حتی کسانی که روزه نمی‌گیرید و مریض هستید.

^۷ مصدري یافت نشد؛ مولوی در دیوان کبیر شمس به همین معنا اشاره کرده است:

آن خروسی که تو را دعوت کند سوی خدا
او به صورت مرغ باشد در حقیقات انگلوس

و شیخ ابوسعید ابوالخیر گفته است:

افغان خروس صبحگاه از غم تو
آه از غم تو هزار آه از غم تو

^۸ مصدري یافت نشد

بابا افضل کاشی (رحمه الله) در دیوان خود گفته است:

هرگز پر طاووس به کرکس ندهند
وان را که گلیم باید اطلس ندهند